

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. május 4.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2022. május 4. 9:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténység kialakulásával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Nevezze meg szakkifejezésekkel a következő források aláhúzott részeit! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Akkor világméretű gyűlésre hívta össze Isten haderejét, [...] tiszteletteljes levélben felszólította a püspököket, mindenholnan siessenek oda. Ez azonban nem csupán egyszerű parancs volt. [...] Megjelölte a gyűlésre igen alkalmas várost, [...] Nikaiát [Niceát], [...] [ahol majd] nagy Istenünk, mindenek megváltója, a világ világossága mindenkire kiterjeszti a fényét.” (Euszebiosz görög író, 4. század)

a)

B) „Megparancsoljuk, hogy mindazok a népek, amelyek a mi kegyelmes kormányzatunk uralma alatt állnak, abban a vallásban éljenek, amelyet a hagyomány szerint Szent Péter [...] adott át Róma népének [...]. Tehát: mindenkinek hinnie kell az apostoli hitvallás és az evangéliumi tanítás értelmében az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek egységesen isteni voltát [...]. Meghagyjuk, hogy akik ezt a hitvallást követik, a katolikus keresztények nevét viselhetik, a többiek azonban [...] a megfelelő gyalázatos nevet viseljék.” (Császári rendelet, 380)

b)

C) „Összehívta tizenkét tanítványát, s hatalmat adott nekik, hogy kiűzzék a tisztátalan lelkeket, és meggyógyítsanak minden betegséget, minden gyengeséget.” (Máté evangéliuma)

c)

d) Nevezze meg azt a személyt, aki összehívta az A) betűjelű forrásban említett gyűlést! (0,5 pont)

.....

e) Mi az oka annak, hogy a római császárok az addig üldözött kereszténységet elfogadták? Magyarázza meg! (1 pont)

.....

f) Magyarázza meg saját szavaival, mi lehetett az uralkodó célja a B) betűjelű forrásban leírt rendelkezéssel! (1 pont)

.....

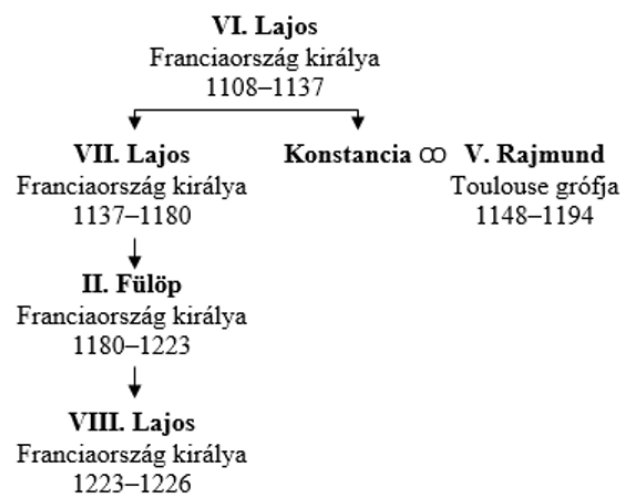
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a középkori társadalomhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Én, Rajmund, Isten kegyelméből Toulouse grófja, örök hűbérül adom neked, Vilmosnak, Montpellier urának [...] és a te utódaidnak Frontignan várát teljes egészében, minden tartozékával együtt. [...] Te és a te utódaid pedig ennek fejében kötelezitek magatokat, hogy támogatást és segítséget adtok nekem mindenki ellen, természetesen csakis a nevezett vár, valamint a vár katonái által. [...]

Én pedig, Vilmos, Montpellier ura a nevezett Frontignan várát tőled, Rajmund uramtól, a felsorolt feltételek alapján elfogadom, és hűségesküt teszek neked a te életedre és tagjaidra. És a jelzett várat háború esetén, amelyet te és a te utódaid a Rhône és az Ebro közötti területen bárkivel viseltek, én és az én utódaim minden alkalommal, ahogyan kívánjátok, a ti rendelkezésetekre bocsátjuk.” (Esküszöveg, 1194)

A Capet-ház családfája (12–13. század)

Franciaország a 13. században

Nevezze meg a források segítségével a hűbéri lánc tagjait a szöveges forrás keletkezésének idején! Ne tisztséget, hanem keresztnevet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) legfőbb hűbérúr:
- b) nagyhűbéres:
- c) kishűbéres:

d) Mit jelent a szövegben aláhúzott „minden tartozék” kifejezés? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

- 1. Zsoldoskatonákat, akikkel a katonai szolgálat teljesítendő.
- 2. Ostrom esetére felhalmozott készleteket, valamint fegyvereket (pl. ágyúkat).
- 3. Egy hűbérbirtokot a rajta élő és dolgozó jobbágyokkal együtt.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) Döntse el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Magyarázza meg a választát! Húzza alá a helyes választ, a magyarázatot pedig írja a pontozott vonalra! (1 pont)

Ha a szövegben szereplő hűbérúr keresztes hadjáratra indul a Szentföldre, a szövegben szereplő hűbéresnek kötelessége katonáival segíteni urát ebben a háborúban.

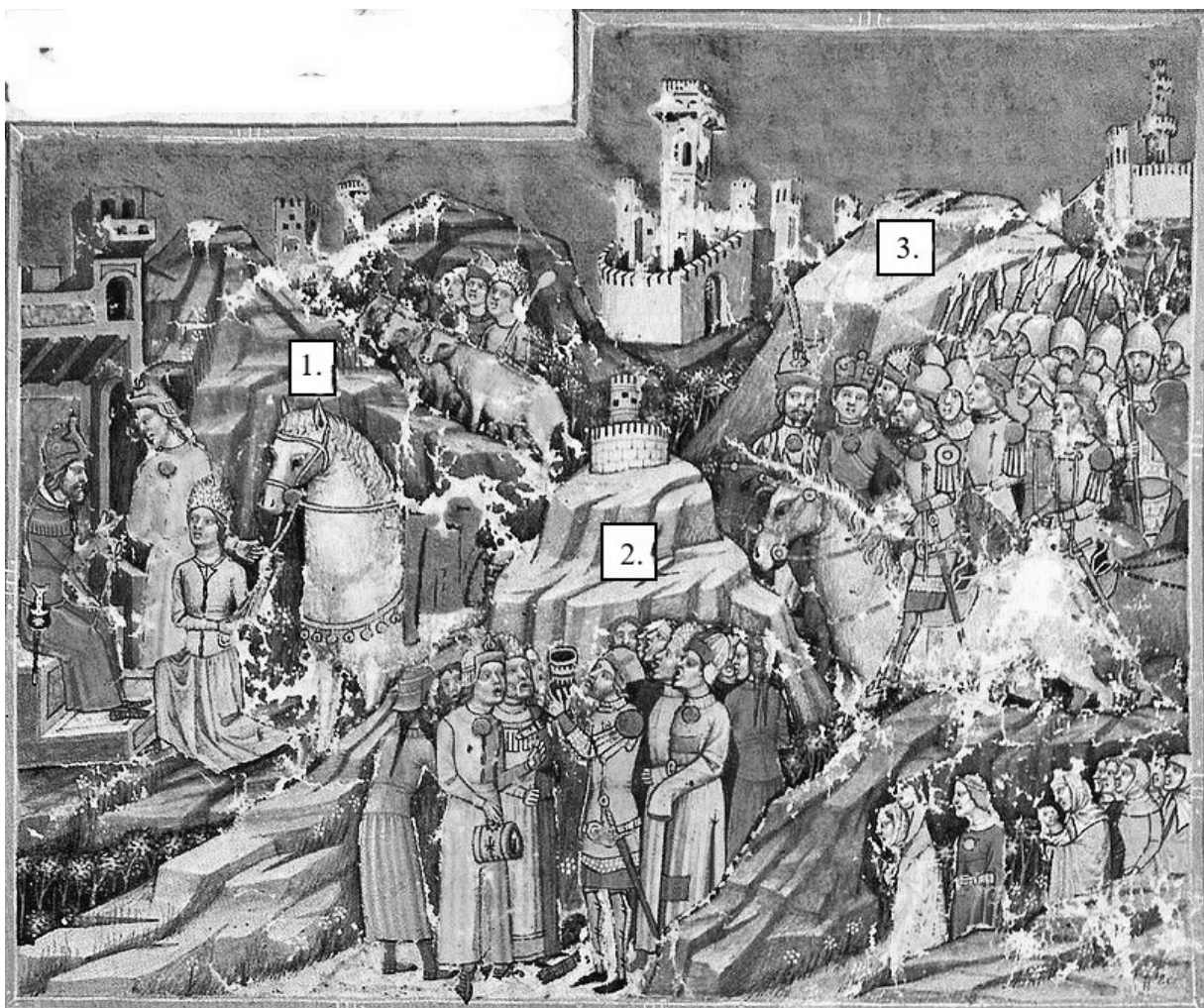
igaz hamis

f) A szövegben említett Montpellier vára nem Toulouse, hanem Languedoc grófjától kapott hűbérbirtok. Magyarázza meg saját szavaival, milyen problémát vet fel Vilmos számára, ha Toulouse és Languedoc grófjai egymás ellen vonulnak hadba! (1 pont)

4 pont	
--------	--

3. A feladat a honfoglalással kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) A Képes krónika miniatúráján a mondai jeleneteket sorszámokkal jelöltük. Rendelje a miniatúrán ábrázolt jelenetekhez az azokat leíró szöveges forrásokat! Írja a jelenethez tartozó szöveg betűjelét a táblázatba! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A magyarok bejövetele a Képes krónika miniatúráján, 14. század

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A) „A hírmondót [...] visszaküldték ama fejedelemhez [Szvatopluk morva fejedelem], és földjéért küldtek neki egy lovat arábiai arannyal bearanyozott nyereggel, aranyos kantárral. Látván ezt a fejedelem, felette megörvendezett, azt vélte, hogy vendég módra küldötték ezt neki a földért. A hírmondó tehát földet, fület és vizet kért a fejedelemtől. A fejedelem pedig mosolyogva mondotta: »Legyen nekik, amennyit akarnak ezért az ajándékért!«” (Képes krónika, 14. század)

B) „Árpád pedig ezenközben a hét vezérrel bejött Pannóniába, de nem vendég módra, hanem hogy örökjogon birtokukba vegyék a földet.” (Képes krónika, 14. század)

C) „Zoltának [Árpád fiának], [...] dicsőséges vitézei: Lél, Bulcsú meg Botond uruktól küldetve Alemannia [a német területek] egyes részeire törtek, és ott sok becses zsákmányt ejtettek. De végül a bajorok és alemannok [német törzsek] gyalázatos csalárdsága miatt Lél meg Bulcsú fogságba estek, s az Inn folyó mellett akasztófán végezték életüket.” (Anonymus, 13. század)

D) „Majd a fent említett férfiak [a törzsfők] mindegyike Álmos vezérért – pogány szokás szerint – saját vérét egy edénybe csorgatta, s esküjét ezzel szentesítette. És noha pogányok voltak, mégis azt a hitet, melyet akkor egymás közt esküjükre tettek, mindhalálukig megtartották.” (Anonymus, 13. század)

Jelenet sorszáma a képen	Forrás betűjele
1.	
2.	
3.	

b) Karikázza be a D) forrással kapcsolatos egyetlen helyes állítás sorszámát! (0,5 pont)

1. A szöveg a fejedelemválasztást ismerteti.
2. A leírt esemény Magna Hungariában történt.
3. A szöveg a kettős fejedelemség megszületését ismerteti.
4. A forrás a kereszténység felvételéről szól.

c) Magyarázza meg, hogy a következő szöveg miért cáfolja meg az A) és B) betűjelű forrásokban felidézett mondát! (1 pont)

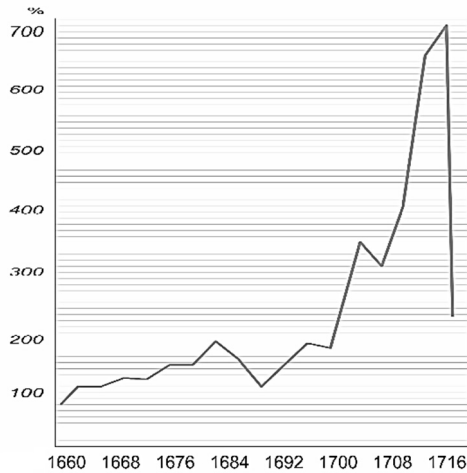
„Szvatopluk nem kívánta megújítani a békét [a frankokkal], ezért a frank uralkodó, Arnulf fegyverrel vonult ellene. [...]. A morva fejedelem 894-ben meghalt, fiai [...] pedig békét kötöttek a [Keleti Frank] Birodalommal.” (Langó Péter régész, 2014)

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**4. A feladat a francia abszolutizmussal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A Francia Királyság államadóssága a bevétel százalékában (1660–1716)

Kézművesek mutatják be termékeiket az uralkodónak, 1667

a) Nevezze meg azt a – XIV. Lajos uralkodása alatti – eseménysort, amelynek időszakában a legnagyobb mértékűre nőtt az államadósság! (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg az összefüggést a kép és grafikon adatai között! (1 pont)

.....

c) XIV. Lajos a halálos ágyán utódjának a következőket mondta: „Iparkodjék könnyíteni népének terhein, én igen nagyon fájjalom, hogy nem ezt tettem”. Fogalmazza meg, hogy XIV. Lajos idézett javaslatából milyen konkrét intézkedés következett volna! (1 pont)

.....

d) Milyen haszna volt a magas kiadásoknak? Karikázza be a két helyes állítás sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Jelentős megrendeléseket biztosított a francia gazdaságnak.
2. XIV. Lajosnak sikerült megszereznie a német-római császári címet.
3. XIV. Lajos háborúi során egyesítette országát Spanyolországgal.
4. Franciaország nagyhatalmi helyzete megerősödött.
5. Franciaország jelentős távol-keleti gyarmatokat szerzett.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Döntse el a szöveges forrás alapján, mit jelöl a térképen a következő típusú nyíl!
Karikázza be a helyes megoldás sorszámát! (0,5 pont)

.....▶

1. hadvezér és hadserege útvonala
2. egy vagy több személyi hadsereg nélküli útvonala
3. tervezett, de meg nem valósult utazás

g) Fogalmazza meg röviden, mi miatt alakult ki konfliktus a csatát követően a szövegben említett királyné testvére és az erdélyi vajda között! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat a napóleoni háborúk korához kapcsolódik.
Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

A)

Korabeli brit karikatúra
– a bal oldali alak a briteket, a jobb oldali
Napóleont jelképezi. A földgömb Napoleon felé
eső szeletén az „Európa” felirat látható.

B)

Korabeli brit karikatúra Napoleonról
– a Napoleon alatt olvasható felirat:
Invázió [lerohanás]; a karikatúra felirata:
„Most már reszkethetnek a britek!
Megtaláltam a Nagy Átkelőeszközt!”

a) Magyarázza meg az A) betűjelű karikatúra alapján, miért nem rendítette meg Nagy-Britanniát Napoleon kontinentális vezető szerepe! (1 pont)

.....

b) Magyarázza meg a B) betűjelű karikatúra alapján, miért kényszerült a francia uralkodó más, hatékonyabb módszer helyett kontinentális zárlat kihirdetésére a britek legyőzése céljából! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C)

Korabeli rajz

c) Melyik évben zajlott a C) betűjelű képen látható szertartás? (0,5 pont)

.....

d) A kép középpontjában – Napóleonon kívül – egy másik, a szertartásban hagyományosan közreműködő személy is látható. Nevezze meg a tisztségét! (0,5 pont)

.....

e) A képen látható szertartással megváltozott Franciaország államformája. Mi volt az ország, a szertartást közvetlenül megelőző államformája? (0,5 pont)

.....

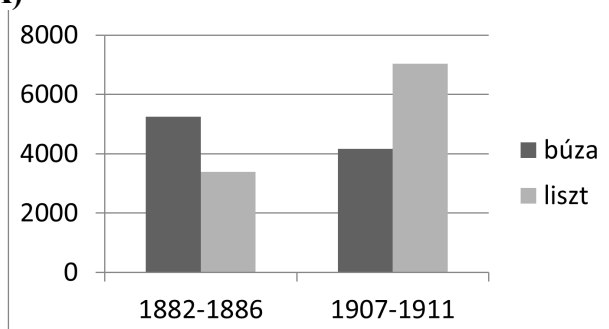
f) Hol zajlott az a csata, melynek következtében Napóleon végérvényesen elvesztette hatalmát? (0,5 pont)

A település:

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori Magyarország gazdaságával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

A Magyarországról kivitt búza és liszt mennyisége (ezer mázsa) 1882 és 1911 között

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) A következő állítások közül melyik kettő magyarázza a búza- és a lisztkivitel egymáshoz viszonyított arányában az 1882–86 és 1907–11 között bekövetkezett változást? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Az arató- és cséplőgépek elterjedésének következtében felgyorsult a termény betakarítása.
2. A hengerszék feltalálása forradalmasította a malomipart.
3. A kiépülő vasúthálózat gyorsabb szállítást tett lehetővé.
4. A műtrágya használatának köszönhetően nőtt a termés hozam.
5. A feldolgozott árut nagyobb haszonnal lehetett eladni.

b) A következő állítások közül melyik kettő magyarázza a búza- és lisztkivitel együttes mennyiségének változását 1882–86 és 1907–11 között? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A műtrágya használatának köszönhetően növekedett a termés hozam.
2. A feldolgozott árut nagyobb haszonnal lehetett eladni.
3. A növekvő népesség miatt a megtermelt búza és liszt nagyobb hányadát adták el belföldön.
4. A magyar mezőgazdasági cikkek egyre kevésbé voltak versenyképesek külföldön.
5. Egyre nagyobb mennyiségben örültek külföldről behozott búzát is Magyarországon.

B)

A Magyarországról Ausztriába és a Monarchián kívülre történő búza- és lisztkivitel százalékos megoszlása 1882 és 1911 között				
Időszak	Búzakivitel		Lisztkivitel	
	Ausztriába	a Monarchián kívülre	Ausztriába	a Monarchián kívülre
1882–1886	77,4	22,6	59,5	40,5
1907–1911	99,3	0,7	96,4	3,6

c) A gazdasági kiegyezés mely rendelkezése volt az alapvető oka az Ausztriába irányuló kivitel arányának? (1 pont)

.....

d) Egy 1906-ban életbe lépett rendelettel magas vámokat vezettek be a Monarchiába behozott mezőgazdasági árukra. Miért állt ez érdekében a magyar földbirtokosoknak? (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**8. A feladat a fasiszta Olaszországgal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Az olasz nemzet gazdaságpolitikai szempontból erkölcsi egységet képez, amely az államban testesül meg; [...] a nemzeti termelés egységes és egységes a cél, vagyis a nemzet erejének növelése, a termelők együttműködnek és szolidárisak egymással; és a munkával kapcsolatos kérdések, a termelésben részt vevők kapcsolatai nem magánügyek.”

B) „A fasiszták gyakran ismételték, hogy nem annyira a program, mint inkább az emberek számítanak; hogy mindenekelőtt szükség van a holnap vezető rétegének felkészítésére, amely nem annyira új ideológiát képvisel, mint inkább új szellemiséget; élénk, gátlások nélküli, harcosszellemiséget, amely megvalósítja a fasiszmust.”

C) „A valláshoz és az egyházhoz való viszonyulás megváltozott. A változás először a Gentile-féle reformban öltött testet (visszakerült a feszület az iskolákba, kiskortól tanítani kezdték a katekizmust [hitoktatásra szolgáló tananyagot]), majd az egyházzal kötött kiegyezésben teljesedett ki.”

(Részletek az Olasz Enciklopédia 1932-ben megjelent kötetének „fasiszmus” szócikéből)

a) Rendelje a szöveges forrásokhoz a hozzájuk közvetlenül kapcsolódó állítást! Írja az állítás sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítások:

1. Róma városán belül létrejött a független Vatikán Állam.
2. Fasiszta szakszervezeteket alapítottak.
3. Olaszország növelte gyarmati területeit Afrikában.
4. Katonai és ideológiai képzést adó ifjúsági szervezetet hoztak létre

A forrás betűjele:	A)	B)	C)
Az állítás sorszáma:			

b) Melyik forrásrészlethez köthető a „korporatív állam” fogalma? (0,5 pont)

A forrásrészlet betűjele:

c) Fogalmazza meg a fasiszta diktatúra két olyan, az idézett forrásrészletekben megjelenő ideológiai vonását, amelyben eltért a kommunista diktatúrától! (Elemenként 1 pont.)

1.

2.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat Magyarország második világháborús történetéhez kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„Németország győzelme esetén – és ez a győzelem nem vitás – Szovjet-Oroszországot annyira le fogja gyengíteni, azt valószínűen annyira vissza fogja szorítani a Kárpátoktól, hogy a nagy orosz veszély lényegesen lecsökken, sőt talán hosszú időre meg is szűnik. [...] [1.] A tengelyhatalmakhoz való csatlakozásunk is kötelességünké teszi a háborúban való részvételt, de ezen felül még az is, hogy a további országgyarapításunkat is csak akkor remélhetjük, ha továbbra is kitartunk a tengelyhez hű politika mellett, aminek jutalmaképpen [2.] biztosan visszakapjuk a történelmi Magyarország egész területét. [...] Annál is inkább csatlakoznunk kell, mert Románia máris lekötölte magát a háborúban való részvételre. Ezt az ügyes román propaganda már eddig is kihasználta ellenünk. Ha pedig a mi csatlakozásunk elmaradna, akkor nemcsak a Romániával szemben táplált további revíziós igényeinkről kell talán örökre lemondani, hanem az eddigi országgyarapodásunk is veszendőbe mehet. [...] [Amint a német támadás megindul] Oroszországgal szemben [...], gyors sikerekre számíthatunk. [...] Ekkor pedig Magyarország részvétele is igen rövid ideig fog tartani, olyannyira, hogy néhány hét múlva a mozgósított magyar haderő fokozatos leszerelésére számíthatunk úgy, hogy [3.] a bevonultatott tartalékosok a leszerelés után még az aratásra is hazatérhetnek. (Werth Henrik vezérkari főnök átirata a miniszterelnöknek, 1941. június 14.)

a) A vezérkari főnök nem tartotta kockázatosnak a német–szovjet háborúban való részvételt. Indokolja meg saját szavaival az idézett forrásrészlet alapján, miért! (1 pont)

.....

b) A vezérkari főnök a német–szovjet háborúban magyar részvétel miatt pozitív változásokra számított. Nevezzen meg kettőt saját szavaival az idézett forrásrészlet alapján! (Elemenként 1 pont.)

1.
2.

c) A vezérkari főnök szerint az ország számára veszteségekkel járhat a német–szovjet háborúból való kimaradás. Fogalmazza meg saját szavaival az esetleges veszteséget az idézett forrásrészlet alapján! (1 pont)

.....

„[A miniszterelnök szerint] Magyarország már ismételt és kellőképpen bebizonyította, hogy teljesen a tengelyhatalmak oldalán áll. [...] Ennek megfelelően nincsen szükség arra, hogy a tengelyhatalmak melletti politikánk újabb demonstrálása végett vegyünk részt az esetleges német–orosz háborúban. [...] A miniszterelnök [...] nem tartja alaposnak azt a feltevést, hogy az orosz háborúban való részvételünk esetén, quasi [esetleges] részvételünk ellenében, visszakaphatnánk Dél-Erdélyt. Németország tudvalevőleg a második bécsi döntéssel egyidejűleg garantálta Románia területi épségét. [...] Minthogy Magyarországon az aratás kb. két hét múlva, június 29. körül megkezdődik, elképzelhetetlen hogy a vezérkari főnök szerint is egy hónapig tartó felvonulásunk és a katonai akció befejezése után, de még az aratás előtt – katonáink hazaengedhetők lennének.” (Minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve, 1941. június 14.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cáfolja meg a vezérkari főnök átiratában szereplő, sorszámmal és aláhúzással jelölt – a háborús részvétel mellett felhozott – érveket a miniszterelnök álláspontját összefoglaló jegyzőkönyv alapján. Saját szavaival válaszoljon! (Elemenként 1 pont.)

d) 1. érv cáfolata:

.....

e) 2. érv cáfolata:

.....

f) 3. érv cáfolata:

.....

g) Mikor (év, hónap, nap) történt az az esemény, amelyre hivatkozva Magyarország hadba lépett a Szovjetunió ellen? (0,5 pont)

.....

h) Ki volt Magyarország miniszterelnöke, akinek a vezérkari főnök átirata szólt, valamint akinek a véleménye a minisztertanácsi jegyzőkönyvben megjelent? Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

.....

8 pont	
--------	--

10. A feladat az európai integráció történetével kapcsolatos.

Oldja meg a gazdasági integrációval kapcsolatos feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Egy évtizedes előkészület után [...] megvalósult [...] bevezetése. Az első három évben [...] számlapénzre és elektronikus kifizetésekre használatos »láthatatlan« valuta volt. [...] [Később] megjelentek az [...] érmék és bankjegyek, és ezzel megtörtént a történelem eddigi legnagyobb készpénzcseréje.”

B) „A szerződés célja az volt, [...] hogy a szén és acél közös piacán keresztül hozzájáruljon a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatás bővüléséhez és a magasabb élet-színvonalhoz. Ezért az intézményeknek biztosítaniuk kellett a szén és acél rendszeres szállítását [...] a termelési forrásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosításával, a leg-alacsonyabb árak kialakításával és jobb munkakörülmények teremtésével.”

C) „[A szerződés] alapját a következők szabad mozgása képezte: áruk; személyek; szolgáltatások; [...c)...]. [...] A szerződés felszámolja a hat aláíró ország között a kvótákat (azaz a behozatalokra vonatkozó határértékeket) és vámokat.”
(Részletek az Európai Unió tájékoztató honlapjairól)

a) Tegye időrendbe az idézett forrásokat az európai gazdasági integráció bennük szereplő lépései alapján! Írja a források betűjeleit a táblázatba! A legkorábbival kezdje! (0,5 pont)

1.	2.	3.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Nevezze meg azt a szervezetet, amelyet a C) betűjelű forrásban említett szerződéssel hoztak létre! (0,5 pont)

.....

c) Adja meg a C) betűjelű forrás c) betűvel jelölt részéből hiányzó kifejezést! (0,5 pont)

.....

„A [francia–német] termelés egyesítése azonnal biztosítaná a gazdasági fejlődés valós közös alapjait, [...], és ezáltal megváltoztatná ezeknek a hosszú idő óta hadifelszerelések gyártásának szentelt vidékeknek a sorsát, amelyek a fegyverkezés legelső áldozatai voltak.” (A francia külügyminiszter javaslata, 1950)

d) A betűjelekkel jelölt források közül melyik utal arra a lépésre, amely a francia külügyminiszter idézett javaslatának közvetlen következménye volt? (0,5 pont)

A forrás betűjele:

e) Fogalmazza meg saját szavaival, mely politikai cél jelenik meg a francia külügyminiszter idézett javaslatában! (1 pont)

.....

f) Fogalmazzon meg egy, az idézett forrásokban nem szereplő – világgazdasági és egyben világpolitikai – célt, amely a hidegháború időszakában a nyugat-európai országok gazdasági együttműködésének elmélyítését ösztönözte! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat a magyar rendszerváltozáshoz kapcsolódik.
Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!**

A) „9. § (1) Magyarország gazdasága a tervezés előnyeit is felhasználó piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság a versenysemlegesség elve alapján elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a verseny szabadságát, amelyet csak alkotmányerejű törvény korlátozhat.”

B) „9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

C) „4. § (1) A Magyar Népköztársaságban a termelési eszközök zöme társadalmi tulajdonként az állam, a közületek vagy szövetkezetek tulajdonában van. Termelési eszközök magántulajdonban is lehetnek.

(2) A Magyar Népköztársaságban a népgazdaság irányító ereje a nép államhatalma. A dolgozó nép fokozatosan kiszorítja a tőkés elemeket és következetesen építi a gazdaság szocialista rendjét.”

(Részletek a 2011-ig érvényben lévő Alkotmányból és módosításaiból)

a) Állítsa időrendbe a forrásokat keletkezésük ideje alapján! Írja a táblázatba a betűjeleket! A legkorábbival kezdje! (0,5 pont)

1.	2.	3.

b) Milyen gazdaságirányítási rendszer működött Magyarországon az C) betűjelű forrás keletkezése idején? Nevezze meg szakkifejezéssel! (0,5 pont)

.....

c) Mely, a tulajdonviszonyok változását eredményező gazdasági folyamat vált jogszerűvé az A) betűjelű forrásban szereplő jogszabály alapján? Nevezze meg szakkifejezéssel! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

D)

A fogyasztói árindex (1989–1998) [előző év = 100%]						
Év	Élelmiszerek	Szeszes italok, dohányárak	Tartós fogyasztási cikkek	Háztartási energia	Egyéb cikkek, üzemanyagok	Összesen
1989	117,7	111,1	117,6	111,4	122,4	117,0
1990	135,2	130,7	120,8	127,6	128,9	128,9
1991	121,9	125,1	131,7	181,0	143,4	135,0
1992	119,4	119,6	114,3	143,2	127,2	123,0
1993	129,2	118,6	111,0	120,3	121,6	122,5
1994	123,4	116,4	111,8	111,7	119,0	118,8
1995	131,1	120,1	124,0	150,0	127,3	128,2
1996	117,3	126,6	119,2	132,5	125,7	123,6

d) Válassza ki a forrás és ismeretei alapján a következők közül a kettő helyes állítást! Karikázza be a két helyes állítás sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A legnagyobb áremelkedés 1995-ben volt.
2. A vizsgált időszakban az egy év alatti legnagyobb áremelkedés a háztartási energia árában történt.
3. Az áremelkedésben közvetlen szerepet játszott az első olajárrobbanás is.
4. A kötött árak megszűnése után a piaci viszonyok szabályozták az árakat, ami áremelkedéshez vezetett.
5. Magyarország belépése az Európai Unióba árstabilizáló hatással járt.

e) Nevezze meg idegen szakkifejezéssel, milyen jelenséget mutat meg a fogyasztói árindex változása a jelzett időszakban! (0,5 pont)

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a munkavállalással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„A munkaviszony [...a]...]-val/vel jön létre. [...] A munkavállaló köteles a munkáltató irányítása szerint munkát végezni, a munkáltató köteles a munkavállalót foglalkoztatni és [...b]...]-t fizetni. [...] A munkaviszony - eltérő megállapodás hiányában - általános teljes napi [...c]...]-ban/ben [napi nyolc órában] történő foglalkoztatásra jön létre. [...]

E törvény alkalmazásában [...d]...] a munkavállalók minden olyan szervezete, amelynek elsődleges célja a munkavállalók munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek előmozdítása és megvédése.” (Részletek a munka törvénykönyvéből, 2012)

Nevezze meg a forrásból kihagyott szakkifejezéseket! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) b)
c) d)

„(2) A munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulása nélkül harmadik személytől díjazást a munkaviszonyban végzett tevékenységére tekintettel nem fogadhat el, vagy nem köthet ki.

(3) A munkavállalót munkaszerződés vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján megillető munkabért csökkenteni nem lehet arra tekintettel, hogy a munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulásával a (2) bekezdésben meghatározott díjazásban részesült.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott díjazásnak minősül minden olyan vagyoni értékű szolgáltatás, amelyet harmadik személy a munkáltatót megillető szolgáltatáson felül a munkavállalónak nyújt.” (Részletek a munka törvénykönyvéből, 2012)

e) Döntse el, hogy a következő kitalált esetek a munka törvénykönyve értelmében megengedettek, tilosak, vagy nincsenek szabályozva! Írja az esetek sorszámát a táblázat megfelelő mezőibe! Egy sorszámot csak egy helyre írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

A munka törvénykönyve megengedi	A munka törvénykönyve tiltja	Nem vonatkozik rá a munka törvénykönyve

1. A fodrászüzletben a vendégek rendszeresen háromezer forintot fizetnek a 2850 forintba kerülő hajvágásért. Az üzlet tulajdonosa ezért kitesz egy „Köszönjük, ha hálás vagy!” táblát, és 1650 forintról 1500 forintra csökkenti a fodrászoknak hajvágásonként járó teljesítménybért.

2. A beteg gyógyulása után hálapénzt ad az orvosának, amelyet az gyorsan zsebre vág, hogy az ápolók és a kórházigazgató meg ne lássák, és soron kívül ad neki következő időpontot.

3. A vásárló a piacon nagy tételben vesz barackot lekvárfőzésre, és mivel az árusító gazda segít bepakolni a barackot az autójába, ötszáz forinttal többet fizet neki a kialakult árnál.

4. Az elégedett vendég borraivalót ad a pincérnek, amit az betesz egy dobozba, hogy a nap végén az üzletvezető tulajdonos szétossza a dolgozók között. Így a szakácsok és a mosogatók is kapnak belőle.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

1.

[http://romaikor.hu/ki_kicsoda_a_romai_tortenelemben/dominatus_csaszarai_\(284%E2%80%93395\)/constantinus_\(c_flavius_valerius_constantinus\)_407%E2%80%93411/nagy_konstantin_az_elso_kereszteny_uralkodo/keresztény_uralkodo_es_a_vilag_ura_\(324_337\)/cikkek/a_niceai_zsinat](http://romaikor.hu/ki_kicsoda_a_romai_tortenelemben/dominatus_csaszarai_(284%E2%80%93395)/constantinus_(c_flavius_valerius_constantinus)_407%E2%80%93411/nagy_konstantin_az_elso_kereszteny_uralkodo/keresztény_uralkodo_es_a_vilag_ura_(324_337)/cikkek/a_niceai_zsinat)

<https://www.uni-miskolc.hu/~wwwveak/Collegium/Doctorum/Publikaciok/S%E1ry%20P%E11.pdf>

Mt, 10,1 <https://szentiras.hu/SZIT>

2. Sz. Jónás Ilona (szerk.): Európa és a Közel-Kelet IV–XV. század. Budapest, Tankönyvkiadó, 1981

3.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/99/Chronicon_Pictum_P021_A_magyarok_bej%C3%B6vetele.JPG/350px-Chronicon_Pictum_P021_A_magyarok_bej%C3%B6vetele.JPG

Képes krónika (Geréb László fordítása)

http://mek.oszk.hu/10600/10642/10642.htm?hc_location=ufi

Anonymus: Gesta hungarorum, (Pais Dezső fordítása) <https://mek.oszk.hu/02200/02245/02245.htm#15>

Langó Péter: Morva Fejedelemség <http://arpad.btk.mta.hu/aktualis/14-magyar-ostorteneti-temacsoport/261-morva-fejedelemség.html>

4. https://cdn.futura-sciences.com/buildsv6/images/mediumoriginal/6/5/4/65431d8409_50155555_deficit-etat-ancien-regime.jpg

<https://histoire-image.org/sites/default/manufacture-gobelinsf.jpg>

5. <https://mek.oszk.hu/05800/05872/html/index.htm>

6. James Gillray karikatúrája (1805) <http://www.tcj.com/wp-content/uploads/2015/06/N-1A.jpg>

Piercy Roberts karikatúrája (1803) – British Museum:

https://www.britishmuseum.org/collection/object/P_1868-0808-7218

George Cruikshank karikatúrája (1814) – British Museum:

https://www.britishmuseum.org/collection/object/P_1865-1111-22997.

7. Magyarország története 7/1. Bp. 1978. Főszerk.: Pach Zsigmond Pál. (A fejezet szerzője Vörös Antal.)

8. Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti. Róma, 1929–1937.

https://www.treccani.it/enciclopedia/fascismo_%28Enciclopedia-Italiana%29/

9. A vezérkari főnök emlékirata, 1941. június 14. In: Diplomáciai Iratok Magyarország Külpolitikájához. S.a.r. Juhász Gyula. Budapest, 1982. 839. szám. 1176–1179.

Részlet a minisztertanácsi jegyzőkönyvből, 1941. június 14. In: Diplomáciai Iratok Magyarország

Külpolitikájához. S.a.r. Juhász Gyula. Budapest, 1982. 840. szám. 1180–1182.

10. https://europa.eu/european-union/about-eu/euro/history-and-purpose-euro_hu

http://publications.europa.eu/resource/cellar/d3283d93-8b4a-4846-ad1f-d4ad219ccf86.0019.02/DOC_1

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>

Robert Schuman nyilatkozata, 1950. május 9. https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_hu

11. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qs001.html

12. 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200001.tv>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	3	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	8	
	10. feladat	4	
	11. feladat	3	
	12. feladat	4	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. május 4.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2022. május 4. 9:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Angol rendiség	rövid
	1849 után	14.	A első világháború	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	A jobbágyfelszabadítás kérdése a reformkori Magyarországon	hosszú
	1849 után	16.	Gömbös Gyula válságkezelő politikája	hosszú
Komplex	—	17.	A Habsburg Birodalom és az Osztrák–Magyar Monarchia szövetségi politikája	korszakokon átívelő
	—	18.	A liberalizmus és a marxizmus	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat Anglia középkori történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az angol rendi monarchia működését! Válaszában térjen ki az uralkodói felségjogok és a rendi jogok érvényesülésére is!

„A király üdvözetét küldi kedves és hűséges atyafiának, Edmondnak, Cornwall grófjának. [...] Országunk többi főuraival tanácskozást és értekezést akarunk tartani, azon hűségnek és szeretetnek nevében amellyel ön irányunkban van. Szigorúan meghagyjuk önnek, hogy [...] személyesen jelenjék meg a Westminsterben, hogy velünk, a főpapokkal és a többi főurakkal, [...] megvitassa, elrendelje és végrehajtsa mindazt, aminek segítségével elháríthatjuk ezeket a veszedelmeket.” (Középkori királyi meghívólevél)

„A király Northamptonshire sheriffjének [előljárójának]. [...] Neked is szigorú utasítással meghagyom, hogy haladéktalanul rendeld el, hogy a nevezett grófságból két lovagot, ugyanazon grófság minden városából két városi polgárt, [...] olyanokat, akik legalkalmasabbak a feladatra, válasszanak ki, és a jelzett napra és helyre küldjenek el úgy, hogy a nevezett lovagok a maguk és a nevezetes grófság közössége nevében, és a nevezett polgárok [...] a maguk és a nevezett városok [...] közössége nevében, [...] teljes és elegendő hatalommal rendelkezzenek.” (Középkori királyi utasítás)

14. A feladat az első világháborúhoz kapcsolódik. (rövid)

Tárja fel a források és ismeretei segítségével az első világháború idején a háttország élelmezési helyzetét! Térjen ki röviden a helyzet következményeire is!

Tengeri blokádok az első világháborúban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a jobbágyfelszabadítás kérdésének fő összetevőit! Válaszában világítson rá a kérdés jelentőségére!

„A robot [...] létele [léte] még nagyobb figyelmet érdemel, s azon kárt, mely belőle háramlik, éppen oly bajosan tagadhatni, mint azt, hogy $2 \times 2 = 4$. [...] S ki nem tapasztalta, [...] hogy azon munkát, melyet egy egész helyes [telkes] jobbágy rossz ekéjével, filigrán szekerével, gyenge marhájával 52 nap, vagy ügyetlen cselédje s gyenge korú gyermeki által 104 nap tud végezni, maga béresivel, jó szerszámmal s erős marhával [...] a mondott idő egyharmad része alatt nem vihette volna végbe!” (Széchenyi István, 1830)

„[A kötelező jobbágyfelszabadítás] e nevet [...] bizonyosan csak úgy érdemli, ha az úrbéri adózások mostani birtokosai teljes és valóságos kárpótlást kapnak, oly kárpótlást, mely nemcsak szám szerint papiroson és eszmeileg megfelel a megváltott munka tőkájének, de a jószág tulajdonosát practice [gyakorlatilag] is oly helyzetbe teszi, hogy gazdaságát eredményesen folytathassa. Minden olyan megváltási terv, mely ezen igényeknek teljesen meg nem felel, jogilag rablás, a nemzeti gazdaságra nézve pedig iszonyú veszteség lenne.” (Dessewffy Aurél konzervatív politikus, 1842)

„Magyarország voltaképp csak most kezdi el kiteljesedett erejű nemzeti életét, de ha cél az, hogy igazán nagy nemzet legyen, [...] igazi szabadságot kell teremtenie a legtisztéletreméltóbb rétegnek, a parasztságnak. Akkor beszélhetünk majd Magyarország minden [...] alkotóelemének összeolvadásáról, ha gondolkodó szabad emberek készségesen és kényszeredettséggel nélkül nyújtanak kezét egymásnak, - de amíg az alkotmány nem egyéb arisztokratikus előnyben részesítésnél, addig csak pusztá fikció [elképzelés] marad a németek és szlávok, oláhok [románok] és magyarok, illírek [horvátok] és ruténok szépen megálmodott és vágyott összekapcsolódása.” (Wilhelm Richter porosz utazó, 1844)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

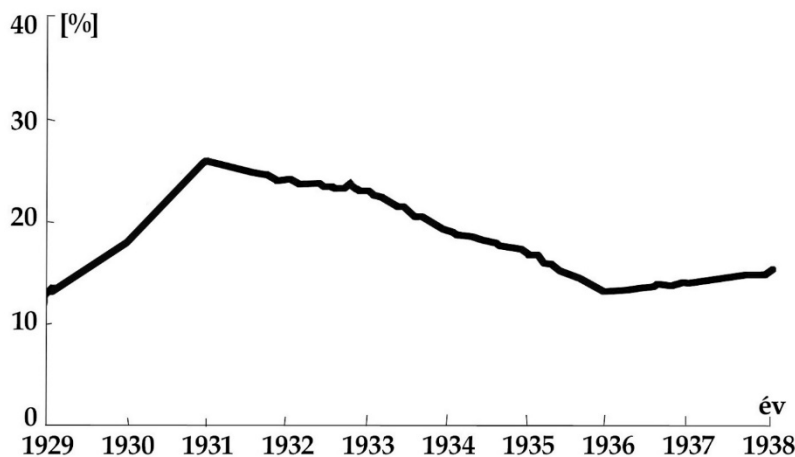
A jobbágháztartások és a jobbágytelkek száma Magyarországon a reformkor végén		
A jobbágháztartások száma		A jobbágytelkek száma (egész telkekben számolva)
Telkes jobbágyok	Zsellérek*	
624 ezer	914 ezer	260 ezer

* Általában az 1/8-ad teleknél kisebb földterületet használó vagy földterülettel, illetve házzal nem rendelkező jobbágyokat nevezték így.

16. A feladat Magyarország két világháború közötti történetével kapcsolatos. (hosszú) Mutassa a be a források és ismeretei segítségével a gazdasági világválság gazdasági és társadalmi következményeit, valamint Gömbös Gyula válságkezelő politikáját!

Ország	1928	1938
Ausztria	34,1	18,3
Csehszlovákia	17,6	4,1
Németország	11,8	27,4
Jugoszlávia	6,4	3,0
Románia	5,5	4,0
Lengyelország	4,0	1,0
Olaszország	3,5	8,5

A magyar kivétel főbb piacai az összes kivétel százalékában

A munkanélküliségi arány alakulása Magyarországon 1929–1938

„Rozsdás csáklójú öreg halászok [például Bethlen István] zavarják az élet folyását, [...] ócska fegyverekkel játszó politikai vadászok játékától mit sem kell félnem, berozsdásodott az ő mordályuk [lőfegyver].” (Gömbös Gyula szolnoki beszédéből, 1935)

„Állásra, keresetre való kilátás nélkül kell majd kimenniük az életbe néhány év múlva s ebben az életben komolyabb problémák merednek majd Önök elé, mint az, hogy lesz-e zsidó vagy sem az előadásán. Künn majd meglátják, hogy nincs különbség, keresztyén és zsidó számára egyformán alig van kis darab kenyér ebben az országban. Addig zsidóverés helyett tessék alaposan felkészülni erre a keserves életre. Ezeket a kínos és értelmetlen heccek pedig tessék abbahagyni.” (Thury Levente, a Debreceni Független Újság szerkesztőjének nyílt levele a tüntető egyetemistáknak, 1932)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

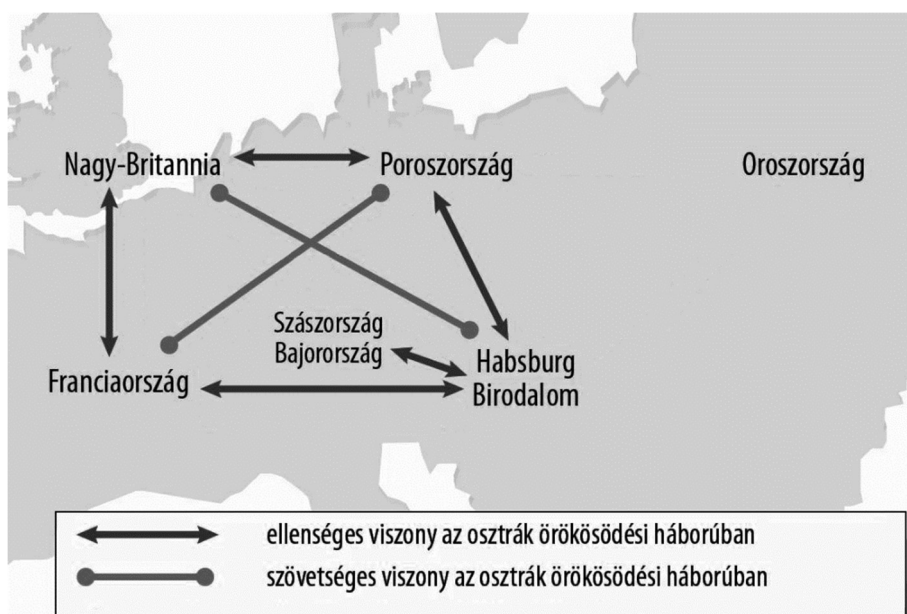
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a Habsburg Birodalom és az Osztrák–Magyar Monarchia történetéhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő)

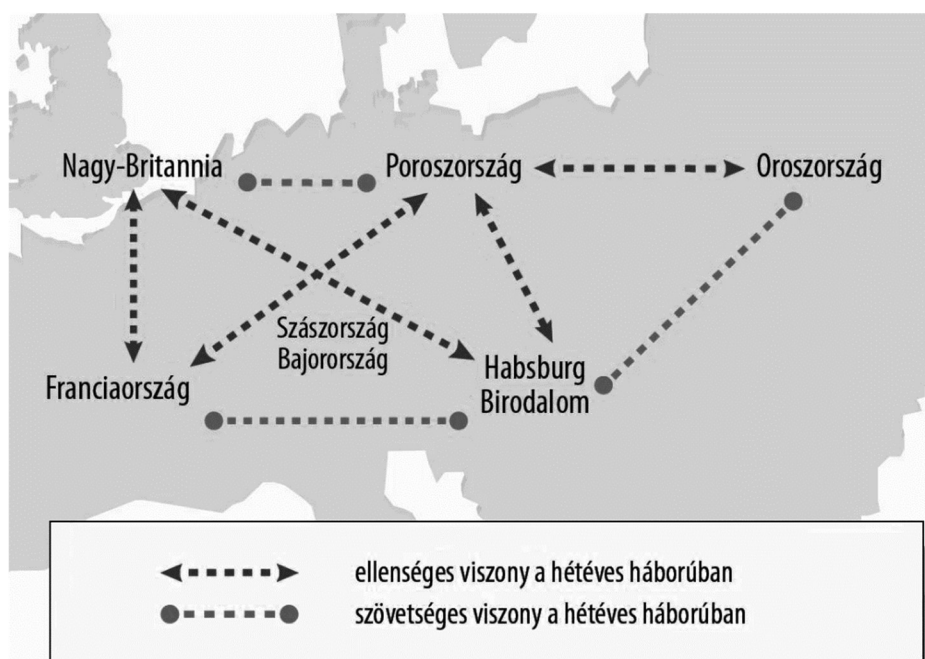
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Habsburg Birodalom és az Osztrák–Magyar Monarchia szövetségi politikáját 1740-től 1914-ig a következő szempontok alapján:

- szövetségi politika a 18. századi háborúkban,
- a francia forradalmi és napóleoni háborúk szövetségi viszonyai,
- dinasztikus együttműködés a 19. század első felében (1849-ig),
- a szövetségi viszonyok alakulása a 19. század második felében!

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg! Az egyes háborúk eseménytörténetéről ne írjon!

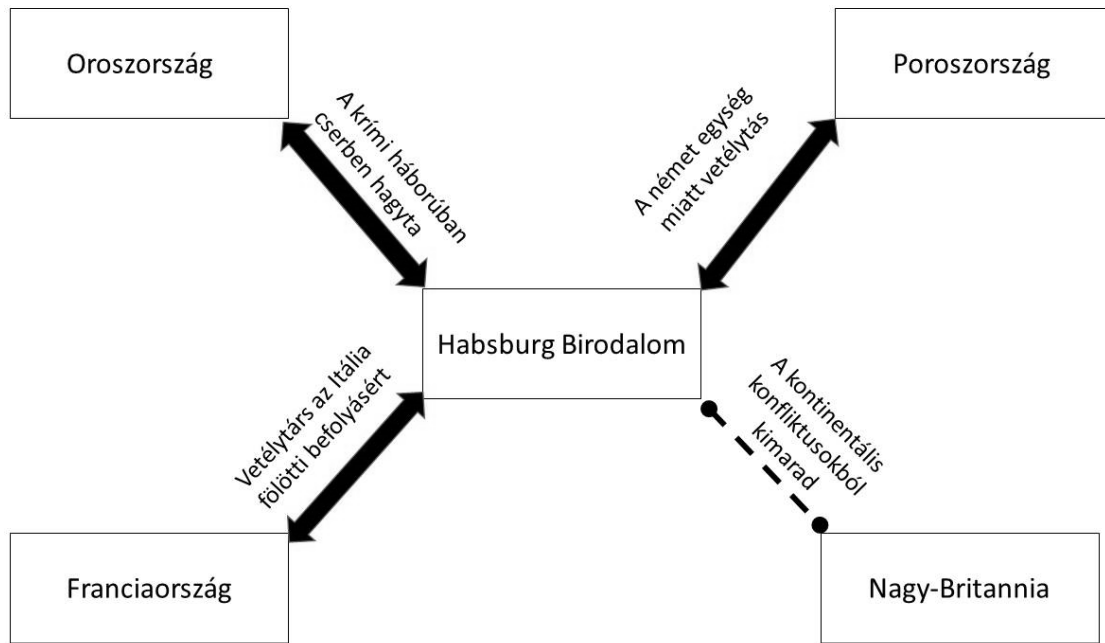
Szövetségi viszonyok az osztrák örökösödési háború idején

Szövetségi viszonyok a hétéves háború idején

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Nagy köszönettel tartozom Önnek. [Távollétem miatt] képviseltetni kívántam magamat [Ön által] a Mária Lujza főhercegnővel tartott esküvőmn. A főhercegnő két napja van itt, s én azon fáradozom, hogy megismételjem az ígéreteket, amelyeket Ön tett neki a nevemben. [...] Nagyon szeretnék adni Önnek egy igazi francia kitüntetést, ezért kérem, hogy fogadja el tőlem a Becsületrend nagy sasát [legmagasabb fokozatát].” (Napoleon levele Habsburg Károly főhercegnek, Mária Lujza nagybátyjának, 1810)

A Habsburg Birodalom nemzetközi helyzete az 1850–60-as években

„Minthogy Sándor cár személyi kapcsolataink alapján véleményem nyilvánítását kérte [...] nem térhettem ki tovább [...] instrukcióm oly értelemben szólott, hogy kívánságunk fenntartani a nagy monarchiák közötti barátságot, amelyeknek a forradalommal szemben több veszítenivalójuk van, mint nyernivalójuk az egymás elleni harcban.” (Bismarck visszaemlékezése a három császár szövetségének megkötéséről)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat az újkori eszmékhez kapcsolódik. (komplex – összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével a liberalizmus és marxizmus eszméjét a következő szempontok alapján:

- az eszmék kialakulását előidéző körülmények,
- fő céljaik,
- céljaik megvalósításához használt eszközök,
- az egyénhez való viszonyuk,
- az ideális politikai berendezkedésről vallott nézeteik,
- az ideális gazdasági berendezkedésről megfogalmazott gondolataik!

<p>„A forradalmi szót csak olyan változásokra alkalmazhatjuk, melyek célja a szabadság növelése. A forradalmi törvények és a forradalmi rendszabályok, mint minden más törvény és jogszabály, szigorúan alá vannak vetve az igazságosság általános szabályainak, a jogbiztonság elveinek. Mint minden törvény, a forradalmi törvény is a társadalom önvédelmének eszköze, és nem állhat a politikai erőszak szolgálatába. Alkossunk hát forradalmi törvényeket, de csak azért, hogy minél hamarabb elérjük ama pillanatot, melyben többé nincs szükség rendkívüli intézkedésekre. Alkossunk hát forradalmi rendszabályokat, de ne azért, hogy meghosszabbítsuk általuk a forradalom véres korszakát, hanem hogy mielőbb véget vethessünk a vérontásnak.” (Condorcet francia liberális gondolkodó, 1793)</p>	<p>„A proletármozgalom az óriási többség önálló mozgalma az óriási többség érdekében. A proletariátus, a mai társadalom legalsóbb rétege, nem emelkedhet fel, nem egyenesedhet ki anélkül, hogy levegőbe ne röpítse a hivatalos társadalmat alkotó rétegek föltötte emelkedő egész felépítményét. [...] A fennálló társadalmon belül dúló, többé vagy kevésbé burkolt polgárháborút követtük nyomom addig a pontig, amelyen nyílt forradalomban tör ki, és a proletariátus a burzsoázia erőszakos megdöntése útján megalapítja uralmát.” (Kommunista kiáltvány)</p>
<p>„Óriási tévedés azt hinni, hogy a közérdek ellentétbe kerülhet az individuum [egyén] jogainak tiszteletben tartásával, hogy a köz java valaha is jogtalanságot követelhet. Ez mindenütt a zsarnokság mentsége, az önkényuralmi rendszerek megalapításának ürügye volt.” (Condorcet francia liberális gondolkodó, 1793)</p>	<p>„A munkások kollektívizmusa, amely a burzsoázia elleni osztályharcban alakult ki, a szocialista termelési viszonyok között, [...] a baráti együttműködésben és kölcsönös segítségnyújtásban nyilvánult meg. [...] A munkásosztály egyre nagyobb része érezte magát az ország gazdájának, s ennek alapján egyre inkább eltűnt tudatából az egyéni és a társadalmi érdek ellentéte.” (Kuczik István filozófus, 1962)</p>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

13. Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Szerk. Sz. Jónás Ilona. <https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/kozepkori-egyetemes/ch03s13.html>

14. <http://ujkor.hu/content/nagy-haboru-kovetkezmenyei-tanulmanyok-az-első-világháború-utáni-magyarországról>

15. Széchenyi István: Hitel. Bp. 2002. <https://mek.oszk.hu/06100/06132/html/index.htm>

Wilhelm Richter: Barangolások Magyarországon és annak lakói közt. Fordította: Óvári Csaba. Máriabesnyő, 2019. Gróf Dessewffy Aurél összes művei. Sajtó alá rendezte Ferenczy József. Budapest, 1887. 33., Dessewffy, 1842.

<https://majt.elte.hu/media/4e/c4/dfaf0b731a95bfa6a965d6dd657f11ecbd273f8bcb787d4e2dedbf67c00/MAJT->

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- [digi-dessewffy_osszes_02_publicistai_dolgozatok.pdf](#) Vörös Károly: A parasztság útja a polgári forradalomhoz. Történelmi Szemle 1973/1–2. https://tti.btk.mta.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1973_1-2/voros.pdf
- 16.** https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_magyarország_tortenete/ch03.html
<https://epa.oszk.hu/00000/00017/00001/0104.html>
Politika és társadalom, hadtörténet, jogalkotás (főszerk: Kollega Tarsoly István)
<https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/17.html>
https://napitortenelmiforras.blog.hu/2016/09/08/antiszemita_szocialis_torvenyhozas_politikai_gondolkodas_a_horthy-korszakban
- 17.** https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/az_ellenfel_tisztelete_napoleon_levele_az_mnl_oroszagos_leveltaraban_Ford. Magyar Nemzeti Levéltár, Száray Miklós: Történelem 11. A hat- és nyolcosztályos gimnáziumok számára. 24.
- 18.** Sur le sens du mot révolutionnaire, Condorcet, 1804. XVIII. 22–23. Idézi: Ludassy Mária: A forradalom szó kétfajta fogalmáról, 2008. <http://www.matud.iif.hu/08aug/01.html> Opinion sur les émigrants. Condorcet, 1804, XVII. 29. Idézi: Ludassy Mária: A forradalom szó kétfajta fogalmáról, 2008. in: Magyar Tudomány 2008/8. <http://www.matud.iif.hu/08aug/01.html> Adam Smith: A nemzetek gazdasága – részlet (1776) Száray Miklós: Történelem 10. A hat- és nyolcosztályos gimnáziumok számára. Kommunista kiáltvány <https://www.marxists.org/magyar/archive/marx/1848/communist-manifesto/index.htm>
- Kuczik, István: A társadalom objektív tényezőinek szerepe a kommunista erkölcs kialakulásában és általánossá válásában. In: Acta Universitatis Szegediensis: sectio philosophica, (4) (1962) http://acta.bibl.u-szeged.hu/2450/1/philosophica_004_041-054.pdf

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző